

נועם אלימלך פרשת משפטים

לא תבשל גדי בחלב אמו. נראה לפרש ע"ד הרמז דיש ליתן טעם לשבח למה נאסר לנו בשר בחלב והמלאכים כשהיו חלל אברהם אבינו ע"ה נתן להם דוקא בשר בחלב. וגם אכחנו בחג השבועות התירו לנו חז"ל שלא להמתין אחר הגבינה השיעור כמו בשר ימות השנה. ויש לומר כי בשר רומז לגשמיות וע"י שהלדיק אוכל הגשמיות יחודים הוא שואב השפעות מעולמות העליונים ע"ד שאמרו חז"ל (נדה ט). בלילה דם נעכר ונעשה חלב כמו כן הלדיק באכילתו אכילתו נעשה חלב דהיינו השפעה נקרא ע"ש חלב (ע"י שער הכללים פ"ג): ומחמת שאין לנו כח לעשות היחוד למטה לכן צויה השי"ת שלא לאכול בשר בחלב כדי שלא לערב מה ששייך למעלה עם מה שלמטה. ולא כן המלאכים שכח צידם לעשות היחוד אמיתי גמור למטה כמו למעלה ולכן לא היו צריכים לשאוב דוקא מלמעלה לכן אכלו בשר בחלב. וזה הטעם שהתירו לנו בחג השבועות לאכול אחר גבינה בלילה המחמת שיעור מחמת שאז הוא שעת"י מתן תורה הקדושה ואנו מראים עצמינו שאנו דוגמת המלאכים בשעת מ"ת ע"י התורה. רק לזה לפעול השפעות צריך לדיק גמור ושלם שע"י אכילתו יחודים יפעול השפעות יחודים אצל כל זמן שאין אדם שלם בצדקותיו ועדיין הוא רך כגדי לפעמים מחוק ולפעמים חלש ציראחו לזה אין ראוי לילך במעלות קדושים לעשות יחודים. וזהו שאמ' הכחוש לא תבשל גדי בחלב אמו פי' כל זמן שאתה רך וחלש בצדקותיך כגדי אסור לך לבשל דהיינו להמשיך השפעות מעולמות העליונים ע"י יחודים. וזהו בחלב רמז להשפעה כנ"ל. אמו רמז לעולמות העליונים הנקרא אס"ל לעולם התחתון. וזהו שאמרו חז"ל (סנהדרין ד): דרך ציול אסרה תורה דהמאכל שלא נגמר לאכילה צריך ציול עד שיבשל כל צרכו שיהיה ראוי לאכילה וכמו כן האדם שעדיין לא נגמר בצדקו נקרא ע"ש ציול כל זמן שהוא מחמת שעדיין צריך לציול וגמר. ואמרו חז"ל דרך ציול ר"ל כ"ז שהוא צמדריגת ציול אסרה תורה כנ"ל לעסוק ביחודים ע"י:

תיקוני זהר תיקון י"ד

יצא. ובגין דא (שמות כ"ג יט) ראשית בכורי אדמתך תביא בית י"י אלקיך. וכן ראשית דעאני ואמרי הה"ד (דברים י"ח ד) וראשית גז צאנך תתן לו. וסמך ליה לראשית בכורי אדמתך וכו' לא תבשל גדי בחלב אמו. מאי האי לגבי האי קם ר"ש על רגליו פתח בקלא סגיא ואמר אליהו אליהו נחית הכא ברשותא דמאריך. ואנהיר עינייהו דאלין סבין בהאי מלה. דלא יתון למיכל בשר בחלב י). אדהכי הא אליהו קא נחית ולא אתעכב. אמר בוצינא קדישא. והא רזא דא ודאי איהו רזא דלא תחרוש בשור ובחמור יחדיו (דברים כ"ב ו). כד בוכרא דאיהו ישראל עמודא דאמצעייתא לא אתיין ליה לבית י"י. חלב אתערב בבישרא וגרמין לאתערבא שור בחמור. ודא איהו כלאים מין דלאו במיניה. אמר ר"ש אליהו אליהו והא שור איהו מסטרא דדכיו וחמור מסטרא דמסאבו דא איהו כלאים טוב ובישא) אבל חלב איהו מסטרא דדכיו ובשרא מסטרא דדכיו. אמר ליה ודאי הכי הוא. אבל האי רזא אשתמודעא בקרא דא. תוצא הארץ נפש חיה למינה (בראשית א' כד) דאע"ג דאינון מסטרא דדכיו כללון אינון דכר ונוקבא. ואינון זוגין. ומאן דנטיל ממה דלאו איהו מיניה. ההוא בר דאתרכיב מתרוייהו. עליה אתמר (שמות כ"ג יט) לא תבשל גדי בחלב אמו י). אמר בוצינא קדישא בודאי

ניצוצי זהר לר"ר מרגליות

י) בבל"ר הביא בשם הרה"ק ר' יעקב יצחק הרבי מלובלין זצ"ל לפי' שהיה חשש שמא יבואו למיכל בב"ח כשלא ידעו טעם הסמיכות של ב"ח ובכורים כמ"ש בתוס' חולין ק"ג ב ד"ה כל הבשר כו' דס"ד שאין בב"ח נוהג בחוץ לארץ בשום דאיתקש לבכורים בחד קרא ראשית בכורי אדמתך לא תבשל גדי בחלב אמו כו' לכן הוצרך להודיע להם ענין סמיכות.

שו"ת דברי יציב חו"מ סי' צב, אות יב

י) ובזה אמרתי דבר מחודד צביאור דברי המיקו"ז תיקון י"ד וז"ל, וסמך ליה לראשית בכורי אדמתך וכו' לא תבשל גדי בחלב אמו מאי האי לגבי האי, קם רבי שמעון על רגליו פתח בקלא סגיא ואמר אליהו אליהו נחית הכא ברשותא דמאריך ואנהיר עיניו דאלין סבין בהאי מלה דלא יתון למיכל בשר בחלב וכו' עיי"ש, והוא פלאי. והגאון בעל חוות דעת שאל הפירוש בזה מאח"ז הגה"ק מוידעטשויז וי"ע, והשיב לו על אחר לפי דברי התוס' בחולין ק"ג ע"ב [נד"ה כל הנשר] בזה דבתוספתא תנא דבשר בחלב אסור בארץ ובחו"ל דס"ד דאינו נוהג בחו"ל משום דאתקש לבכורים בחד קרא ראשית בכורי אדמתך תביא בית ה"א לא תבשל גדי בחלב אמו, וכיון דשמע ר"ש שנתקשו בסמיכות הפסוקים מאי האי לגבי האי חשש שמא ידרשו סמוכין להתיר בשר בחלב בחו"ל, ולזה פתח בקלא סגיא וביקש מאליהו שיאיר עיניהם דלא יתון למיכל בשר בחלב ודפח"ח.